

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مصالح ساختمان

رشتهٔ ساختمان

زمینهٔ صنعت

شاخهٔ آموزش فنی و حرفه‌ای

شمارهٔ درس ۲۶۸۵

۶۹۱	نصرالله‌زاده، سیدکاظم
م ۴۵۸ ن	مصالح ساختمان / مؤلف : سیدکاظم نصرالله‌زاده. - تهران : شرکت چاپ و نشر
۱۳۹۱	کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۱.
	۱۷۴ص. : مصور. - (آموزش فنی و حرفه‌ای ؛ شمارهٔ درس ۲۶۸۵)
	متون درسی رشتهٔ ساختمان ، زمینهٔ صنعت.
	برنامه‌ریزی و نظارت، بررسی و تصویب محتوا : کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های
	درسی رشتهٔ ساختمان دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش
	وزارت آموزش و پرورش.
	۱. مصالح ساختمانی. الف. ایران. وزارت آموزش و پرورش. کمیسیون برنامه‌ریزی
	و تألیف کتاب‌های درسی رشتهٔ ساختمان. ب. عنوان. ج. فروست.

همکاران محترم و دانش‌آموزان عزیز:

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های
فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

پیام‌نگار (ایمیل) info@tvoccd.sch.ir
وب‌گاه (وب سایت) www.tvoccd.sch.ir

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش

نام کتاب: مصالح ساختمان - ۳۵۹/۸۱

مؤلف: مهندس سیدکاظم نصراللهزاده و با همکاری مهندس مالک مختاری

اعضای کمیسیون تخصصی: علی زاغیان، بهمن مقرب‌نیا، علی‌خاکی، علی‌اکبر نوری‌فرد و ابوالقاسم رافع

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۹۲۶۶-۸۸۳۰، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت: www.chap.sch.ir

صفحه‌آرا: فائزه محسن‌شیرازی

طراح جلد: تبسم ممتحنی

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

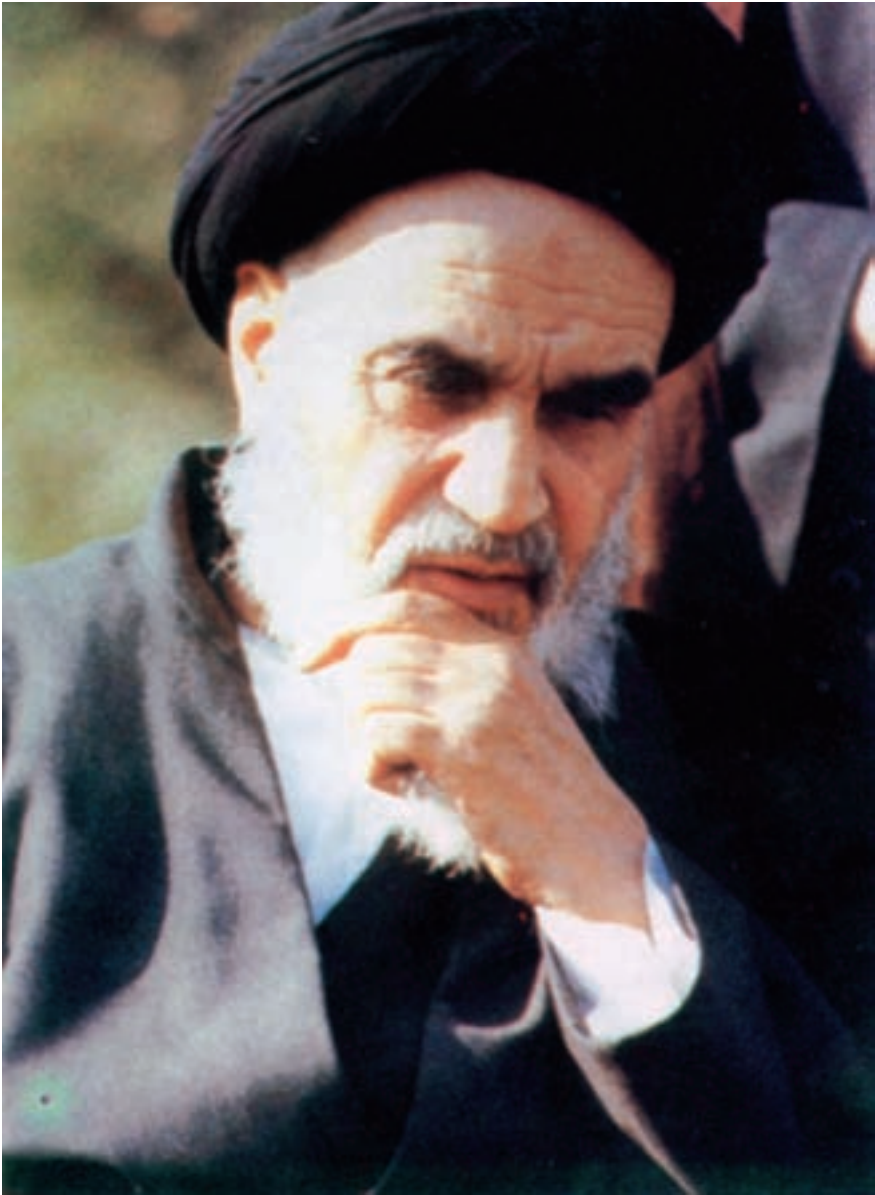
تلفن: ۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۴۴۵/۶۸۴

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ دوازدهم ۱۳۹۱

حقوق چاپ محفوظ است.

شابک ۷-۸۸۳-۵-۹۶۴-۰ ISBN 964-05-0883-7

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آید و احتیاجات کشور خودتان را برآورده سازید، از نیروی انسانی ایمانی خودتان غافل نباشید و از اتکای به اجانب بپرهیزید.

امام خمینی «قدس سرّه الشریف»

فهرست مطالب

مقدمه

فصل اول	خواص اساسی مصالح ساختمانی	۲
۱-۱	آشنایی با زمین	۲
۱-۲	ساختمان کره‌ی زمین	۳
۱-۳	ایجاد گسل و عوامل آن	۴
۱-۴	فرسایش و عوامل آن	۴
۱-۵	گردش آب در طبیعت	۴
۱-۶	عناصر موجود در پوسته‌ی زمین	۵
۱-۷	انواع مواد و مصالح ساختمانی	۶
۱-۸	خواص عمومی مصالح ساختمانی	۶
۱-۹	خواص فیزیکی مصالح	۶
۱-۱۰	خواص مکانیکی مصالح ساختمانی	۱۴
۱-۱۱	مقاومت مصالح ساختمانی	۱۴
۱-۱۲	خواص شیمیایی مصالح ساختمانی	۱۶

فصل دوم	سنگ‌ها، خاک‌ها	۱۸
۲-۱	کانی‌ها	۱۸
۲-۲	سختی	۱۹
۲-۳	سنگ‌ها	۲۱
۲-۴	سنگ‌های ساختمانی	۲۳
۲-۵	استحکام و مقاومت سنگ‌ها	۲۷
۲-۶	مقاومت در مقابل فشار و کشش	۲۹
۲-۷	در دسترس بودن و آسانی استخراج	۳۱
۲-۸	نام‌گذاری مصالح سنگی	۳۱

- ۲-۹- مصالح نصب ۳۲
- ۲-۱۰- خاک‌ها ۳۴

- فصل سوم خشت، آجر** ۳۹
- ۳-۱- نحوه‌ی ساخت خشت ۳۹
- ۳-۲- خشک کردن خشت ۴۰
- ۳-۳- آجر ۴۱
- ۳-۴- آجر رسی ۴۲

- فصل چهارم گچ، آهک، سیمان** ۵۹
- ۴-۱- گچ ۶۰
- ۴-۲- آهک ۶۶
- ۴-۳- سیمان ۷۳
- ۴-۴- بتن ۸۴

- فصل پنجم آهن، آلومینیم، سرب، روی و برنج** ۹۰
- ۵-۱- آهن خام ۹۰
- ۵-۲- آلومینیم (Al) ۱۰۵
- ۵-۳- سرب (Pb) ۱۰۶
- ۵-۴- روی (Zn) - مس (Cu) ۱۰۶

- فصل ششم چوب، شیشه و چسباننده‌ها** ۱۰۹
- ۶-۱- چوب ۱۰۹
- ۶-۲- شیشه ۱۲۴
- ۶-۳- چسباننده‌ها ۱۲۹

- فصل هفتم اندودها، ملات‌ها و نگه‌دارنده‌های اندود** ۱۴۱
- ۷-۱- اندودها ۱۴۱
- ۷-۲- ملات‌ها ۱۴۲
- ۷-۳- نگه‌دارنده اندود ۱۴۴

فصل هشتم موزاییک، کاشی، سرامیک و پلاستیک ۱۴۷

- ۱-۸- موزاییک ۱۴۷
- ۲-۸- کاشی ۱۴۸
- ۳-۸- سرامیک ۱۴۹
- ۴-۸- پلاستیک ۱۵۰
- ۵-۸- کف پوش ها، دیوارپوش ها و سقف پوش ها ۱۵۴

فصل نهم سایر مصالح ساختمانی ۱۶۱

- ۱-۹- بتن سبک ۱۶۱
- ۲-۹- سیپورکس ۱۶۲
- ۳-۹- پانل های گچی پیش ساخته ۱۶۳
- ۴-۹- بتن الیافی ۱۶۳
- ۵-۹- پوشش های کف ۱۶۳
- ۶-۹- مصالح عایق حرارتی و سیستم های عایق کاری ۱۶۳
- ۷-۹- مصالح آکوستیکی (صدابندی) ۱۶۵
- ۸-۹- مصالح پوششی سقف های شیب دار ۱۶۹

منابع ۱۷۴

تذکر

محتوای مطالب، جداول و تصاویری که در زمینه ی رنگی قرار گرفته اند جهت مطالعه آزاد بوده و جزء منابع آزمون نمی باشد.